

Gī-kong Kàu-huē

--thák Su-tāi Tâi-bûn-sóo pit-kì (1)

Tsái-khí 6-tiám-guā. Juáh--lâng. Thinn í-king kng-huànn-huànn. Kap tsîng tak ê pài-sì thàu-tsá kâng-khuán, guá tuì jī-lâu kuānn hîng-lí, tsheh-pau kiānn--lòh-lâi, koh uat-jip-lâi lâu-kha tsit king sè-sè-king ê lé-pài-tîg. Thang-kng ê a-khuh-lih-mîg kap í-tsá sio-kâng, m̄ bat teh só.

Tsia sī -- Gī-kong Kàu-huē.

Kin-á sī tse 2 hák-kî lâi Tâi-pak siōng-khò ê lōo-bué-kang; guá tsiānn pó-sioh, mā kám-kak tih-tih-á m̄-kam. Āu-pái m̄ tsai iáu ū ki-huē koh lâi tsia kuè-mê bô? Guá ē siàu-liām tse 9 guéh-jit tak lé-pài pài-sann, pài-sì tuì Ko-hiông lâi Tâi-pak siōng-khò ê jit-tsí. Sui-bóng tiòh lâi-lâi khì-khì tshiau-tshik, bût-tsit ê sing-uáh mā tshui kah tsiānn ân, m̄-kú ū òh-tiòh tsuē-tsuē, kuè-liáu tsiānn tshiong-sit. Siōng iàu-kín--ê, tsiū-sī tsai-iánn ka-kī í-king kiānn tī tiòh ê lōo, tng teh òng bī-lâi ê lí-sióng tuā-pōo pháu-tsáu. Kī-tiong sui-jiân ū tiòh-buā, m̄-kú mā ū bû-hān ê kam-tinn. Tsit ê kuè-thîng pún-sin tiòh sī siōng tuā, siōng-hó ê pò-siōng (reward).

Tik-piát sī tak ê pài-sann-àm ē-tàng tuà Gī-kong Kàu-huē hioh 1 mê, m̄-nā pang-tsān guá pài-kái bô tsînn thang tuà lú-kuán ê khóo-náu, koh hōo guá tit-tiòh kik-tuā ê tsing-sîn an-uì, kóo-bú kap khé-sī. Tak-lé-pài guá lóng tsiānn kī-thāi pài-sann-àm. Ē-tàng tuà tsiah-nī ū lik-sú ì-gī ê sóo-tsāi kuè 1 àm, ná-tsún Siōng-tè 1 pái koh 1 pái teh kā guá thê-tshénn, Tâi-uân thóo-tē ê siū-lān kap kiù-siók; I

tsiok sîng thiau-kang beh hōo guá kün-uá tī Tâi-uân bat puah-tó koh peh-khí-lâi kiänn ê kha-jiah . Tsit ê king-giām ín-tshuā guá khi tshim-siünn, kò-jîn sóo biān-tuì ê khó-giām kap Tâi-uân-lâng tsip-thé khóo-lân ê kuan-hē, mā tshui-tōng guá khi thàm-tshuē ka-kī kap Tâi-uân thóo-tē, Tâi-uân lik-sú sin ê tuì-uē. Kám-siā Siōng-tè ê an-pâi, sù hōo guá tsit ê un-tián, ták lé-pài ē-tàng lâi Gī-kong Kàu-huē kuè 1 mê, tshin-kün tsit ê Tâi-uân kīn-tāi kik-tōo bīn-tsók khóo-lân ê tióng-sim kap siōng-ting. Tī tsia guá ê lîng-hūn ná-tshiünn king-kuè sé-tshing kap tháu-uānn, koh tit-tiòh sin ê khuì-lát kap pîng-an.

Gī-kong Kàu-huē kiàn-tsing Tâi-uân tsiàn-āu tē 2 pái ê 228. Nā beh lūn-tsin jiok tsit ê in-tuann, thang jiok huan-thâu kàu 1979 nī 12 guéh tshe 10 tī Ko-hiông huat-sing ê Bí-lē-tó sū-kiänn. Tsit ê Tâi-uân bīn-tsú-huà ün-tōng ê tng-uát-tiám (turning point) tú-hó mā tsiänn-tsò guá jīn-sing ê 1 ê hun-tsuí-niá. Tuì hit tiáp khí, guá tsiah thé-kak-tiòh ka-kī sī Tâi-uân-lâng, m̄ sī Tíong-kok-lâng, āu-jit mā suà kiänn-tsiünn Tâi-uân gián-kiù kap bó-gí siá-tsok ê lōo-tsām, kàu tann iáu teh kè-siók.

Uá tī Tâi-pak-tshī Sìn-gī-lōo 31 hāng ê Gī-kong Kàu-huē pún-tsiänn sī Png Sòo-bín lú-sū kap Lîm Gī-hiông lút-su ê khiā-ke. In tī 1974 nī 5--guéh puann-jip-lâi tsia, kap lāu-bú koh ū 3 ê tsa-bóo-kiänn tuà tsò-hué. Bí-lē-tó sū-kiänn kuè-liáu, Lîm Lút-su hōo Kok-bīn-tóng liát-tsò 8 ê tshuā-thâu huán-luān ê lāng tsi it, hông kuainn-kann koh hông hîng. 1980 nī 2 guéh 28 tióng-tàu 12 tiám puann ê kha-tau, ū lāng bün-jip-khì in tau, iōng to thâi-sí i 60 huè ê lāu-bú Iú A-muē, lián 1 tuì 6 huè ê siang-senn tsa-bóo-kiänn, Tîng-kin kap Liōng-kin to m̄ pàng in suah, kā in jiok kàu tē-hā-sik; koh iōng to tüh-jip-khì in ê hì. Siōng tuā-hàn ê Huàn-kin hit tsūn

thak kok-sió 2 nî, tú tuì hák-hāu tóg-lâi tshù, hông thâi 6 to, sô khi kàu in lāu-bú ê bîn-tshêng tó--leh, kip-kiù-liáu ka-tsài ū uah. Tsit ê àn kap Pêh-sik Khióng-pòo sî-kí pát ê tsing-tī miā-àn kâng-khuán, lóng m̄ bat phò-àn, m̄-kú hong-tshiú sī siánn lāng, ták ê lóng tsai.

Bué-tshiú, Sòo-bín lú-sū siūnn beh tshuā Huàn-kin khi Bí-kok tuà, su-iàu khing 1 tiâu tsinn. Siāng-sî, i mā òng-bāng tsit tè siong-sim-tē, tsit king bat tah tī tsing-tī àm-iánn ê hong-théh, ē-tàng thuat-piàn huan-sin, tsiānn-tsò hián-bing thiànn kap kong-gī ê ki-tē. Āu--lâi Tiúnn-ló Kàu-huē kā tsia bé--lòh-lâi. 1982 nî 4 guéh 11 Koh-uáh-tseh hit kang tī tsia hián-tng; Gī-kong Kàu-huē tsing-sik sīng-lip.

Bô gî-gōo beh kah 20 tang āu, Siōng-tè ē pī-pān Gī-kong Kàu-huē hōo guá kuè-mê, suà kian-kòo guá ê sìn-sim kap ì-tsi. Siōng-tè tshin-tshiūnn táuh-táuh teh kā guá huan-hù, m̄ thang bē-kì-tsit Bí-lē-tó sū-kiann, tiòh tsai-bing ka-kī sī-án-tsuánn ē kiānn kàu tsit ê khám-tsām, koh beh òng toh-lòh kiānn--lòh-khì.

Tsai-iánn ka-kī khó-tiòh Su-tāi Tâi-bûn-sóo phok-sū-pan ê sî-tsūn, guá ê sîk-sū lûn-bûn iáu tsin-tsuē bô siá-liáu, jî-tshiánn hit tang-tsūn guán tau ê tiān-náu put-sî pháinn. Lāng kā guá kiong-hí, guá ka-kī kan-ta kín-tiunn tiòh-kip, tsit-sut-á huann-hí to bô.

2008 nî 9 guéh tshe 8, guá tē 1 kang khi Su-tāi. Tah Ko-thih hit tsūn guá tsiah hiông-hiông kak-gōo, khi Tâi-pak thak tsit ê phok-sū-pan sóo-huì ū-kàu siong-tiōng. Guán ê sóo-tiúnn Lí Khîn-huānn lāu-su kiò guá ài tuà Tâi-pak 2 jít, thang siu khah tsuē khò, 1 tang tiòh kā khò siu hōo liáu, siōng hó 3 tang tiòh kā hák-ūi lûn-bûn siá-liáu. Pún-tsiānn guá àn-sng khi Tâi-pak siōng-khò 1 kang tiòh hó, tshun ê sî-kan guán-tsāi tuà Ko-hiông tuà kap

kiam-khò, khah síng tsínn, sóo-í guá bô tshíng siok-sià. I kiàn-gī guá khì tuà lú-kuán. Hit jít tuì sóo-tiúnn-sik tshut--lâi, guá tiòh súi kóng, bô ài thak--ah. Hit e-poo sin-sing sin-thé kiám-tsa liáu, tsē Tsū-kiông-hō tng-lâi Ko-hiông, tī tshia-tíng 5 tiám-tsing, guá bák-sài tsháp-tsháp lâu. M̄ sī uī-tiòh Khîn-huānn lâu-su hit kang tuì guá kóng-uē ê siann-sàu tsin giâm teh khí-moo bái, sī in-uī nā ū-iánn beh tuà lú-kuán, guá tsin-tsiànn bô tsínn thang thak--ah. Guá ná háu ná kā Siông-tè liām, “Lōo náí khui tsit pān hīng--ê? Sī beh kiò guá án-tsuánn kiānn?”

Guá, 1 ê tan-tshin ê lâu-bú, bô kàm-hōo-kuán, bô jīm-hô póo-thiap, mā bô tsuan-tsit ê thâu-lōo, ài tshī ka-kī, koh ài tshiānn 1 ê iáu teh thak su-lip tãi-hák ê gín-á, beh khì tueh tsông lú-kuán-tsínn? Tsá nā tsai-iánn bô tsai-tiāu thak, kui ê hioh-juáh phue-miā teh kuánn lūn-būn, m̄ suah lóng ke--ê?

Keh-tng-jit, guá 1 ê Pīn-tong ê Kheh-lāng pīng-iú kà guá khì tshuē bók-su siat-huat. Bân-bân Kàu-huē ê Līm Thiông-iú bók-su hó-ì kóng, beh thè guá tshuē tsiū-kīn Su-tāi ê sóo-tsāi, lōo-bué suah tshuē kah Gī-kong kàu-huē; tī tsia bók-huē ê Tēnn Ing-jī bók-su sī i sīn-hák-īnn ê tông-hák. Pún-lâi guá siūnn kóng, pí lú-kuán khah siók tiòh ka-tsāi--ah, m̄ng Tēnn bók-su, i suah kóng, in bô teh khui lú-kuán kā lāng khioh tsínn, guá nā beh, tsū-iú tsò kám-un hōng-hiàn tiòh hó.

Tuà ê tãi-tsì huát-lòh liáu, hit tāng-tsūn guá ê kuat-sim kī-sit iáu bô kài kian-tīng. Guá ê Siraya pīng-iú I-lī khuánn guá án-ne, koh kā guá thê-tshénn, guá sik-sū lūn-būn ê tsí-tō kàu-siū Lī Heng-chhiong lâu-su kā guá tau-kha-tshiú, tsit hák-kī gín-á kap guá tsiah ē-tàng sūn-sū tsù-tsheh; tsit ê tsīng tiòh ài thèh phok-sū hák-uī lâi hīng.

9 guéh 13 guá ka-kī 1 ê tsài kui tshia ê mih-kiānn, sái-khì Tâi-pak kā gín-á tau puann-tshù. Guá kā jit-kí kì m̄-tiòh khì, tsit jit suah tú-tiòh hong-thai. Tuì Tâi-pak sái--tng-lâi, Sin-tik koh lóh-lâm hong-hōo jú lâi jú tuā, kun-pún bô khuàinn lōo. Tsiok tsuē tshia pńg-káu-tōo, mā ū kuí-ā-tâi lòng tsò-hué. Kui-tsuā ko-sok kong-lōo ná 1 tiâu tshuah-lâu ê khe-á; guá ê tshia tuì tsuí kauh--kuè ki-ki-kiò, bē-su beh tiānn--khì. Nā tsin-tsiànn án-ne, āu-piah ê tshia tik-khak ē bē-hù tòng kā guá lòng--tiòh. Guá tshuì-tún kā kah beh phuà--khì, kā Siōng-tè ai-kiú: Lí m̄ sī hōo guá kā lūn-bún siá-liáu, koh hōo guá tshuē-tiòh kuè-mê ê sóo-tsāi ah? Tsit-má nā hōo guá sí, tsìn-tsing ê kang kánn m̄ lóng pèh-tsò ê? Lí mài hōo guá sí kám ē-sái? Guá it-ting ē jīn-tsin....Kuè Lâm-tâu liáu hong-thai tiòh khah tshí. Tsóng-sī guá mā bē kì-tsit kap Siōng-tè sio-su ê tã-tsi. It-tit kàu tng-lâi tshù--nih sīm tsiok kú, tsiah hiông-hiông thiann-tiòh 1 ê teh tshiò, teh khénn ê siann. Tsit tiáp guá tsiah koh siūnn--tiòh, tann hāi ah, kì-jiân ū kap Siōng-tè iok-sok, tsáu bē khì ah.

9 guéh 17, tē 1 kang siōng-khò. Hit mê guá sing khì Sin-tsng-á khuànn gín-á, tsiah ka-kī tsē-tshia, thâu 1 pái khì Gī-kong Kàu-huē. Kuí-á pái guá kiānn tshuah--khì, kā lāng tsioh-mng tsiah koh sèh huan-thâu. Hit mê liók-á phùn hōo-mî-á, guá phāinn tsheh kap hng-lí, bák-sái tī bák-tsiu-kīnn it-tit kô, kiānn tsiok kú tsiah khuànn-tiòh Gī-kong kàu-huē âng-sik ê sip-jī-kè tī hāng-á-bué tiám-tòh. Sì-khoo-uí sui-jiân oo-àm, m̄-kú tsit pha khǎng-páng un-luán ê kng-si kap âng-gê kng-huānn ê sik-tì hōo guá ê sim tuè teh sio-lō--khí-lâi. Guá kiānn tsìn-tsing, khuànn-tiòh tuā-phiànn ê po-lê thang-á-lâi, kui kún siáu-liân-lāng teh tshiunn Sng-si, teh tshiò, teh khai-káng.

Guá e ah-khuh-lih ê m̄ng jip--khì. 1 ê oo-jih-sáng tshìò-gī-gī, uá-lâi kap guá sio-tsioh-m̄ng, koh tshuā guá tsham-kuan lé-pài-t̄ng. I kā guá siāu-kài, po-lê-thang-á ê pinn-á tsiū sī 28 tang tsīng, Iū A-muē siū-lān, Huàn-kin t̄ng-siong tó--lòh ê sóo-tsāi. I koh tshuā guá lòh-khì tē-hā-sik. Tsia í-king bô khuàinn siang-senn tsa-bóo-gín-á ê hueh. Jit-kong-ting kā kui-king p̄ng-king tshìò kah kng-iànn-iànn. Thôo-kha tshu k̄u-k̄u, n̄ng-n̄ng ê tshenn-sik tē-thán, ná sin-huat ê tsháu-poo hiah mī hiah tshenn-tshuì. Tsit-má tsia tsiānn-tsò gín-á tsú-jit-òh ê kàu-sik kiam tshit-thô-king, khng tsiok tsuē tshái-sik ê ang-á-mih.

Āu-lâi guá khì 2 lâu. Tēnn bók-su ê sio-tī ang-á-bóo, Hēng-jī kap Ngá-huī, koh ū 1 ê tuì Bí-kok lâi Su-tāi òh Huá-gí ê tsa-bóo hák-sing Charlene tuà tī tsia. In lóng tsiānn ū tshìò-iōng. Guá tuà ê p̄ng-king sī Jit-pún-sik ê, tuì thang-á ē-tàng khuànn-tiòh tuì-bīn ê sann-kak-h̄ng kong-h̄ng kap bē kué-tsí ê tiām-á, thiann-tiòh thau-ke, thau-ke-niū kap tshù-pinn l̄ng-kheh tshin-bit tsū-jian ê jit-siōng tuì-uē, kám-kak tsiānn sim-sik. Tsit sī, guá gūn-lâi kiann-hiānn ê sim tsiām-tsiām tiānn-tiòh, p̄ng-tsīng--lòh-lâi.

Tháu h̄ng-lí ê sī-tsūn, guá koh kám-kak-tiòh 1 tsūn bô siann bô sueh ê tshìò, kài s̄ng teh kā guá kóng, tann lí sī koh teh huān-ló siānn? Teh kiann siānn? Koh khàu koh? Ū siānn-mih uān-thàn, put-buán, hùn-khài, tsò lí kā kiāu-kiāu tshoh-tshoh tshut--lâi.

Hiōng-hiōng, guá suah bô uē thang ìn, mā bē koh siūnn beh khàu.

Tsia, bat bak-tiòh Tāi-uān-l̄ng b̄u-koo ê hueh, tih-lòh b̄u-sòo ê bák-sài, lōo-bué suah tsiānn-tsò tshim-thiānn, sià-bián kap tsín-kiū ê kì-jīn. Khiā tī tsit ê sóo-tsāi, guá beh án-tsuānn koh kā Siōng-tè

jû, koh kâ I tâu, kóng ka-kī ū juā kan-khóo tú juā kan-khóo? Kap Tâi-uân tshim-tîm kú-tng ê lik-sú khóo-lân phing--khí-lâi, guá sóo tú-tiòh ê tshì-liân sī hiah-nī bî-sè , hiah-nī khin-khó. Kàu tsia lâi, guá khai-sí teh ioh, Siōng-tè pī-pān Gī-kong kàu-huē hōo guá kuè-mê, kiám-tshái sī beh kà guá hák-sip khóo-thàng ê siok-tê, ín-tshuā guá khi thé-huē siū-lân ê ì-hâm, pau-kuat kò-jîn ê tiòh-buā kap tsók-kûn, bîn-tsók ê tsip-thé khóo-lân. Kì-jîân I ē-tàng hōo lâu-hueh khióng-pòo ê tshù-théh tîng-thâu-sinn, tng-uānn-tsò tiông-kiàn I ê kong-gī, tshiong-buán ñg-bāng, kng-bîng ê tsū-huē-sóo, guá mā tiòh siong-sìn, I iā ē hōo guá kàu-giáh ê khuì-lát, tshuā guá tsò-hué kiānn bîn-thâu-tsîng ê lōo. Nā sī guá ū tshim-sìn, ì-tsi mā ū-kàu tsāi, tsit ê tann, tsit ê tshì-liân, I ē kap guá tsò-tin giá, sann-kap khi tsinn. Tī I tshāi-lòh sip-jī-kè ê sóo-tsāi, tik-khak mā tsūn-tsāi siōng-kài tshim-lòh ê ping-an kap tsiok-hok.

Hit tiáp ê thé-kak í-āu, tuā-tuā sè-sè ê khó-giām iáu sī bô suah. Tē 1 pái huat-hiān ka-kī ê káu-tsō kan-ta tshun kuí-pah-khoo ê sī, guá suí huân-ló gín-á tuà Tâi-pak m̄ tsai beh án-tsuánn kuè-jit. Hit kang guá khi làn-tsâu kiam-khò. Bē tsîng sái kàu hák-hāu, bák-sái sit-tsāi lún bē-tiâu, tit-tit bû, siāng-sī koh siūnn kóng, tann hāi ah, tán--leh siōng-khò hōo hák-sing khuānn-tiòh guá teh khàu, beh án-tsuánn, it-tit kiò ka-kī mài khàu, tán--tsit-ē beh siōng-khò ah. Kiānn-jíp-khì kàu-sik liáu, guá kóng 1 ê tshìò-khue hōo hák-sing thiann, kâ in kóng, “guá ū 1 ê gí-giān-hák ê pit-siu-khò tsiok ngē-táu ê; lāu-su tsiok giām; tak lé-pài bē tsîng siōng-khò guá ê uī tiòh kiuh--khí-lâi. Sit-tsāi sa lóng bô, guá tuì lín tsiāh-nī-á un-jiû, thài ē khi tú-tiòh tsiāh pháinn ê lāu-su? Tse tau-té sī siānn-mih-khuán pò-ìng?” In thiann-liáu lóng tuā-siann tshìò; guá ê sim-tsîng mā suà ū khah tháu. Koh 1 lé-pài, 1 ê hák-sing siōng-khò ê sī-tsūn kâ guá m̄ng, lāu-su, lí tsit lé-pài ū koh hông tîng bô? Guá mā

kún-sng-tshiò kā ìn, tsiah hó-tán mng tsit hō bñn-tê, lí tsit hák-kí bō siñnn beh kuè ah hōonn? In koh tshiò, lóng m̄ tsai-iánn, tng lé-pài tuà tī Gī-kong Kàu-huē, guá khùn bē siánn ē loh-bñn, bē tsing thinn-kng tiòh tshénn, tuà pâng-king-lāi kiánn lâi kiánn khi tsiok kú, kiánn kah thōo-kha ē pang-á kinn-kuāinn-hinn. Tsóng-sī, bué-á koh tú-tiòh khah tsuē pái luī-sū tsing-hing ē sī-tsūn, guá òh-tiòh khah líng-tsing lâi tshù-lí.

Suà--loh-lâi tī Gī-kong kuè-mê, guá tiòh lóng khùn kah tsiánn tinn, tsiánn tshim-bñn. Pài-sann thàu-tsá 4 tiám tsing guá tiòh ài peh--khí-lâi, tsún-pī tah tshia khi Tâi-pak, koh siōng kui kang ē khò, hā-khò-liáu koh tiánn-tiánn khi khuànn gín-á, sóo-í àm-sī kàu hia ē sī í-king tsin thiám. Siōng-tè mā ná-tshiūnn kiò guá kā tànn lóng pàng--loh-lâi, beh hōo guá ún-sim-á hioh-khùn. Guá khùn ē bñn-tshng lâu-kha tsiū sī 28 tang tsing Lîm--ka má-sun-á tshám-sí hi-sing ē sóo-tsāi. Siōng-tè kā bak-tiòh hueh, hông kiann-ùi khi-hiám ē hiong-théh piàn tsiánn-tsò ing-kng ē sng-tiān, m̄-nā an-ùi óng-khut siū-lān ē lîng-hûn, mā hōo guá phî-lô ē sin-thé kap sim-lîng, tit-tiòh thiat-té ē tháu-pàng kap an-hioh.

Phah-phú-kng ē sī-tsūn, tuì-bñn tâu-ni-tiám ē thâu-ke-niú tiòh khai-sí teh khuán. Khi-khi khok-khok ē siann kap tsú-tsiáh ē phang-bī, siánn guá tsing-sñn. Guá sió tsún-pī, koh thak tsit-ē-á tsheh liáu, tiòh kuānn mih-kiánn loh-khi lâu-kha, khai-sí tak lé-pài tuà Tâi-pak siōng-khò ē tē 2 kang.

Tâi-sing guá lóng ē jip-khi lé-pài-tng. Tsit-sī tsia iáu àm koh tiām-tsing, bō puànn ē lîng. Guá kiánn-khi siōng thâu-tsing ē tsè-tâi, bong hit ki 2 bí kuân ē guân-bók sip-jī-kè. Tī thàu-tsá hi-bī phú-phú ē kng-suànn tiong-kan, guá so i tshoo-pê-pê, koh liók-á ē tshuann--lîng ē phuê. Tse sī iōng Sin-tik Tik-tang ē suann-tng

tshò-lòh-lâi ê sam-á tsò--ê, thiau-kang tshiū-phuê bô kâ peh, bô buâ hōo kim, thang pó-tshî tshoo-pih-pà ê guân-bī. Tshiú so tsit iân tshiū-phuê, tióh ná-tsún khi ù-tiòh i khau hong, phák-jit, ak-tiòh hōo kap sng-seh ê kuè-óng, mā ín lāng huê-sióng Tâi-uân-lāng kham-khiát ê ūn-miā kap ngē-tsiānn m̄ jīn-su ê tsì-khì. I ê tsiānn-pīng ū 1 tâi sè-sè-tâi, kū-kū ê kng-khīm, sī siang-senn-á tsí-muē Tīng-kin kap Liōng-kin tsāi-senn teh tuānn ê khīm. Hit tsūn in tióh sī tī lé-pài-tng tsia, kap it-tsé Huàn-kin ná tuānn, ná thiàu, ná tshiūnn-kua hōo a-má kap pē-bú thiann. Sòo-bín lú-sū kap Līm Lút-su āu-lâi kâ tsit tâi khīm kuan hōo kàu-huê tsò kì-liām. Kî-sit tsit ê khīm mā sī Tâi-uân bīn-tsú ūn-tōng ê lik-sú kiàn-tsing. Guá bong he oo tshat í-king phú--khì, bô koh kim-kút ê kuà, kám-kak tsng-thâu-á ū tiâu 1 iân pòh-li-thi ê thōo-hún-sua.

Nā sī-kan khah liōng, guá ē koh tsē tī 1 pài 1 pài tng-liâu ê í-á tiōng-kan, kâ Siōng-tè kóng, kám-siā I siūnn-sù Tâi-uân tsiānn-tsò guá ê tsóo-kok, koh hōo guá ū-hūn lâi giā Tâi-uân gián-kiù ê sip-jī-kè. Sui-jiân bīn-thâu-tsīng iáu ū tsin-tsuē khùn-lân ài khik-hòk, koh guá sóo tsò--ê mā tsiah tsit-phí-phí-á niā, m̄-kú in-ūi ē-tit-thang tsīn ka-kī ê tsit-sut-á khuì-lát, hun-hióng tām-pòh-á tuì Tâi-uân ê thiānn, suah ū hok-khì thang tit-tiòh tsū-ngóo sit-tsiān (self-actualization) ê ki-huē, thé-kak-tiòh kap Tâi-uân ê lik-sú tâng kiānn, kap thóo-tē sann-liām kiát-háp ê hong-hù, khui-khuah kap tshiong-sit-kám. Tse tsiū sī guá tsit-sì-lāng teh tsáu-tshuē--ê, uah--teh ê bók-phiau kap ì-gī. Tsit tsióng kap thóo-tē kâng tinn kâng khóo, kap Siōng-tè tâng giáh sip-jī-kè ê kám-tōng, kî-sit sī huann-hí tsham thòng-khóo thàu-lām tsò tui, kau-tīnn bô suah. Tsóng-sī guá tsiānn tshing-tshò, nā m̄ khing sīng-tam tsit-kuá thua-buâ, tióh bô tsit tsióng līng-hūn king-kuè sé-lé, sio-liān kap tháu-pàng ê senn-miā thé-giām.

E-tsái-á, koh 1 pái guá tuà sim-kuann-lāi kā Siōng-tè tshim-tshim sueh-siā, kám-siā I hōo guá kün-uá tsit ê sip-jī-kè; guá beh kā tse liáh-tsò un-tián, mā beh íóng-kám koh huann-hí lâi tsiap-siū, bē koh khi-hiám siám-pī tsit ê “kê”. Sui-jiân tsit ê kuè-thîng iū-guân ē tshiong-buán thòng-khóo ê tuàn-liân, m̄-kú guá siong-sìn I, mā siong-sìn tiòh thong-kuè tsiah-ê khó-giām, tsiah ū huat-tōo tshuē-tiòh kap Siōng-tè, mā sī kap Tâi-uân thóo-tē tâng-tìng sip-jī-kè ê pîng-an. Sip-jī-kè pún-sin tsiū sī giâ sip-jī-kè ê siúnn-sù, tsiū sī pò-siông.

E-tsái-á guá tī tsit-king lé-pài-tîg seh kuí-nā tsuā, tsē tik-piát kú. Kám-tshái in-uī siōng bué kang siōng-khò, siōng bué pái tī tsia kuè-mê, thàu-tsá lâi tsia, kám-un í-guā, koh ke-thinn siàu-liām ē sim-tsiân. Tsóng-sī guá mā tsai, tsit kai-tuānn ê hák-sip kiát-sok, suà-tsiap koh ū 1 tsuā bô siánn pēnn-thánn, m̄ bat kiánn--kuè ē lōo-tsām. Thâu-tsîng ū sin ê thiau-tsiàn, sin ê kîng-kài, sin ê tē-pîng-suànn, teh thîng-hāu guá khi kiánn-táh, khi huat-hiân, khi thàm-hóng.

Guá kā m̄ng e hōo khui, kiánn--tshut-lâi, koh khin-khin-á kā kháh--leh, tò-tshiú giú hîng-lí, khiā-thîng-thîng, tuā-pōo kiánn ñg tuì-bīn ê kong-hîg. Bô tiunn-tī guá phînn-tiòh 1 tsūn sik-sik ê hue-phang-bī. Tng teh giâu-gī, guá giáh-thâu, khuànn-tiòh tshiū-á-tíng kui mooh pēh-sik ê hue tng teh khui--sī giók-lân, bók-kuài tsiah-nī phang. Í-tsîng guá m̄ tsai-iánn tsit tsâng tshiū-á sī giók-lân, mā m̄ bat khuànn-kuè giók-lân-tshiū ē-tàng senn kah tsiah kuân, tshiah-nī tshoo-íóng tuā-tsâng.

Uát-thâu, guá khuànn-tiòh Gī-kong Kàu-huē âng-tsng-á-sik ê tshù-hiā tsim tī tsá-khí-sī tng teh thián-khui ê jít-kng.

義光教會

——讀師大台文所筆記(1)

Tsái-khí 6 tiám 外，熱--人。Thinn í-king kng-hùann-hùann。恰 tsing 逐个 pài-sì 透早全款，我 tuì 2 lāu kuānn hīng-lí、冊包行--落-來，閣幹入 lāi lāu 跔這 king 細細 king 的 lé-pài-tīng。通 kng 的 a-khuh-lih-mīng 恰 í 早相全，毋捌咧鎖。

遮是——Gī-kong Kàu-huē。

今仔是這 2 hāk-kī 來 Tâi-pak 上 khò 的 lōo 尾工；我誠 pó-sioh，嘛 kám-kak tih-tih 仔毋甘。後 pái 毋知猶有 ki-huē 閣來遮 kuè 暝--無？我會數念這 9 月日逐 lé-pài pài-sann，pài-sì tuì Ko-hiông lāi Tâi-pak siōng-khò 的日子。Sui 罔著 lāi-lāi khi-khì tshiau-tshik，bút-tsit 的 sing-uáh 嘛 tshui 甲誠經，毋過有 òh 著濟濟，kuè-liáu 誠 tshiong-sit。上 iàu 緊--的，就是知影家己 í-king 行佇著的路，tng 咧 òng bī-lāi 的 lí-sióng 大 pōo pháu 走。Kī 中 sui-jiân 有著 buâ，毋過嘛有無 hān 的甘甜。這個 kuè-thīng pún 身就是上大，上好的 pò-siōng (reward)。

Tik-piāt 是逐个 pài-sann 暗會當蹓 Gī-kong Kàu-huē 歇一暝，毋但 pang-tsān 我 pài-kái 無 tsīnn 通蹓 lú-kuán 的 khóo-náu，閣予我得著 kik 大 ê tsing-sīn an-uì，kóo 舞恰 khé-sī。逐 lé-pài 我攏誠 kī-thāi pài-sann 暗。會當蹓遮爾 ū lik-sú ì-gī 的所 tsāi kuè 一暗，ná-tsún 上 tè 一擺閣一擺咧共我 thê-tshénn，Tâi-uân 土地的受 lān 恰 kiù-siok；伊 tsiok sīng 刁工欲予我 kūn 倚佇 Tâi-uân 捌 puah 倒閣 peh-khí-lāi 行的跔 jiah。這個 king-giām ín 恁我去 tshim 想，kò-jîn 所 biān-tuì 的 khó-giām 恰 Tâi-uân 人 tsip-thé 苦 lān 的 kuan-hē，嘛 tshui-tōng 我 khi thàm 揣家己恰 Tâi-uân 土地，Tâi-uân lik-sú 新的 tuì-uē。Kám-siā 上 tè 的 an-pāi，sù 予我這個 un-tián，逐 lé-pài 會當來 Gī-kong Kàu-huē kuè 一

暝，親 kün 這個 Tâi-uân kîn-tâi kik-tōo bîn-tsók 苦 lān 的中心恰 siōng-ting。佇遮我的 lîng-hûn ná 像 king-kuè sé-tshing 恰敲 uānn，閣得著新的 khui-lát 恰 pîng-an。

Gī-kong Kàu-huē 見 tsing Tâi-uân tsian 後 tē 2 pái 的 228。若欲 lūn-tsin jiok 這個 in-tuann，通 jiok 翻頭到 1979 nî 12 月 tshe 10 佇 Ko-hiông huat-sing 的 Bí-lē-tó sū-kiānn。這個 Tâi-uân bîn-tsú-huā ūn-tōng 的轉越 tiám (turning point) 拄好嘛成做我 jîn-sing 的一个 hun-tsuí-niá。Tuì 彼 tiáp khí，我才 thé-kak 著家已是 Tâi-uân 人，毋是中 kok 人，後日嘛繼行 tsiūnn Tâi-uân gián-kiù 恰母 jí siá-tsok 的路站，到今猶 teh kè-siok。

倚佇 Tâi-pak-tshī Sìn-gī 路 31 hāng 的 Gī-kong Kàu-huē pún 成是 Png Sòo-bín lú-sū 恰 Lîm Gī-hiông lút-su 的倚家。個佇 1974 nî 5 月 puann 入來遮，恰老母閣 ū 3 个查某困蹠做伙。Bí-lē-tó sū-kiānn kuè-liáu，Lîm Lút-su 予 Kok-bîn-tóng liat 做 8 个煮頭 huán-luān 的人 tsi 一，hông kuainn-kann 閣 hông hîng。1980 年 2 月 28 中晝 12 tiám puann 的跤兜，ū 人 bunn 入 khì 個兜，iōng to 劊 sí 伊 60 歲的老母 Iú 阿 muē，liân 一 tuì 6 歲的 siang 生查某困，Tîng-kin 恰 Liōng-kin 都毋 pàng 個煞，共個 jiok 到 tē-hā-sik；閣 iōng to 揆--入-khì 個的 hì。上大漢的 Huàn-kin 彼陣讀 kok 小二 nî，拄 tuì hák-hāu 轉來厝，hông 劊 6 to，趨去到老母的眠 tshîng tó--咧，kip-kiù-liáu 佳哉 ū uah。這個 àn 恰 Pèh-sik Khióng-pòo 時 kī pát 个 tsing-tī miā-àn 全款，攏毋捌 phò-àn，毋過 hiong 手是啥人，逐个攏知。

尾手，Sòo-bín lú-sū 想欲煮 Huàn-kin khì Bí-kok 蹠，su-iàu khîng 一條 tsinn。Siâng 時，伊嘛 òng-bāng 這 tè siong 心地，這 king 捌 tah 佇 tsing-tī 暗影的 hiong-théh，會當 thuat-piàn 翻新，成做 hián-bîng 疼恰 kong-gī 的 ki 地。後--來 Tiúnn-ló Kàu-huē 共遮 bé--落-來。1982 nî 4 月 11 閣 uah-tseh 彼工佇遮 hiàn-tîng；Gī-kong Kàu-huē tsing-sik 成 lip。

無 gî-gōo 欲到 20 冬後，上 tè 會 pī-pān Gī-kong Kàu-huē 予我 kuè 暝，繼 kian-kòo 我的 sìn 心恰 ì-tsi。上 tè 親像沓沓咧共我 huan-hù，毋通袂記得 Bí-lē-tó sū-kiann，著知 bīng 家己是按怎會行到這個坎站，閣欲 òng 佗落行--落-去。

知影家己 khó 著 Su-tāi Tâi-Bûn-sóo phok-sū-pan 的時陣，我的 sik-sū lûn-bûn 猶真濟無 siá-liáu，jî-tshiánn 彼當陣阮兜的 tiān-náu 不時歹。人共我 kiong-hí，我家己干焦緊張著 kip，tsit-sut 仔 huann-hí 都無。

2008 nî 9 月 tshe 8，我 tē 1 工 khì Su-tāi。Tah Ko-Thih 彼陣我才雄雄 kak-gōo，去 Tâi-pak 讀這個 phok-su-pan 所費有 kàu siong-tiōng。阮的所 tiúnn Lí Khîn-huānn 老 su kiò 我愛蹓 Tâi-pak 兩日，通 siu 較濟 khò，1 冬就共 khò siu 予 liáu，上好 3 冬就共 hák-uī lûn-bûn siá-liáu。本成我 àn-sng khì Tâi-pak 上 khò 1 工就好，賸的時 kan guân-tsāi 蹓 Ko-hiông 蹓恰 kiam-khò，較 síng tsinn，所 í 我無 tshíng siok-sià。伊 kiàn-gī 我去蹓 lú-kuán。彼日 tuì 所 tiúnn-sik tshut--來，我就隨講，無愛讀--ah。彼下晡新 sing sin-thé kiám-tsa liáu，tsē Tsū-kiông-hō 轉來 Ko-hiông，佇車頂 5 tiám-tsing，我目屎 tsháp-tsháp lâu。毋是 uī 著 Khîn-huānn 老 su 彼工 tuì 我講 uē 的聲嗽 tsin giām 咧 khí-moo 糶，是 in-uī 若有影欲蹓 lú-kuán，我 tsin-tsiànn 無 tsinn 通讀--ah。我 ná 吼 ná 共上 tè liām：「路 náí khui 這範形--的？是欲 kiò 我按怎行？」

我，一个 tan 親的老母，無 kàm-hōo-kuân，無 jīm-hô póo-thiap，嘛無 tsuan-tsit 的頭路，愛 tshī 家己，閣愛 tshiánn 一个猶咧讀 su-lip tâi-hák 的囡仔，欲去 tueh tsông lú-kuán tsinn？Tsá 若知影無才調讀，規个歇熱 phue-miā 咧 kuánn lûn-bûn，毋煞攏加--的？

Keh 轉日，我一个 Pîn-tong 的客人 pîng-iú kà 我去揣 bók-su siat 法。Bân-bân Kàu-huē 的 Lîm Thiòng-iú bók-su 好 ì 講，欲替我揣就

kīn Su-tāi 的所 tsāi，路尾煞揣到 Gī-kong Kàu-huē；佇遮 bók-huē 的 Tēnn Ing-jī bók-su 是伊 sîn-hák-īnn 的 tōng-hák。Pún 來我想講，pí lú-kuán 較 siók 就佳哉--ah，問 Tēnn bók-su，伊煞講，個無咧 khui lú-kuán 共人祛 tsīnn，我若欲，tsū-iū 做 kám-un hōng-hiàn 就好。

蹠的代誌 huát 落 liáu，彼當陣我的 kuat 心 kī-sit 猶無 kài kian-tīng。我的 Siraya ping-iú I-lī 看我按呢，閣共我 thê-tshénn，我 sik-sū lūn-būn 的 tsí-tō kàu-siū Lī Heng-chhiong 老 su 共我鬥跤手，這 hák-kī 囡仔恰我才會當 sūn-sū tsù 冊；這個 tsing 著愛提 phok-sū hák-uī 來 hīng。

9 月 13 我家己一个載規車的物件，sái 去 Tâi-pak 共囡仔鬥 puann 厝。我共日 kī kī 毋著--去，這日煞挂著風颳。Tuì Tâi-pak sái--轉-來，Sin-tik 閣落 lâm 風 hō 愈來愈大，kun-pún 無 khuàinn 路。Tsiok 濟車反 káu-tōo，嘛有幾若 tâi 拚做伙。規逝 ko-sok kong 路 ná 一條 tshuah-lâu 的 khe 仔；我的車 tuì tsuí kauh--kuè ki-ki- kiò，袂 su 欲定--去。若 tsin-tsiànn 按呢，後壁的車 tik-khak 會袂 hù tòng 共我拚--著。我喙脣 kā 甲欲 phuà--去，共上 tè ai-kiú：「你毋是予我共 lūn-būn siá-liáu，閣予我揣著 kuè 暝的所 tsāi--ah？這馬若予我 sí，tsìn-tsing 的工 kánn 毋攏 pèh 做--的？你莫予我 sí 敢會使？我 it-tīng 會 jīn-tsin.....」Kuè Lâm-tâu liáu 風颳著較 tshī。Tsóng--是我嘛袂記得恰上 tè 相 su 的代誌。It-tit 到轉來厝--nih sīm tsiok kú，才雄雄 thiann 著一个咧笑，咧 khénn 的聲。這 tiáp 我才閣想--著，今 hāi--ah，kì-jiân 有恰上 tè iok-sok，走袂去-- ah。

9 月 17，第 1 工上 khò。彼暝我 sing 去新 tsng 仔看囡仔，才家己坐車，頭一 pái 去 Gī-kong Kàu-huē。幾若 pái 我行 tshuah--去，共人借問才閣躉翻頭。彼暝 liók 仔 phùn hō-mī 仔，我揸冊恰 hīng-lí，目屎佇目 tsiu-kīnn it-tit kô，行 tsiok kú 才看著 Gī-kong Kàu-huē âng-sik 的 sip-jī-kè 佇 hāng 仔尾 tiám 著。四箍 ú sui-jiân 烏暗，毋過這葩 kháng-páng un-luán 的 kng-si 恰 âng-gê kng-huānn 的色 tì 予

我的心綴咧 sio-lō--khí-來。我行 tsìn-tsîng，看著大 phiànn 的 po-lê thang 仔內，規 kûn 少年人咧 tshiunn Sìng-si，咧笑，咧 khai 講。

我 e ah-khuh-lih 的 mîng 入--去。一个 oo-jih-sáng 笑 gī-gī，倚來恰我相借問，閣恁我 tsham-kuan lé-pài-tîng。伊共我 siāu-kài，po-lê thang 仔的 pinn--仔就是二八冬 tsîng，Iû 阿 muē 受 lān，Huàn-kin tâng-siong tó--落的所 tsāi。伊閣恁我落去地 hā-sik。遮 í-king 無 khuàinn siang 生查某囡仔的 hueh。日 kong-ting 共規 king pâng-king tshiō 甲 kng-iànn-iànn。塗跤 tshu kâu-kâu，nín-nín 的青色地 thán，ná 新 huat 的 tsháu 埔遐 mî 遐青 tshui。這馬遮成做囡仔 tsú 日 òh 的 kàu-sik kiam 迤迤 king，囡 tsiok 濟彩色的尪仔物。

後--來我去 2 lāu。Tēnn bók-su 的小 tī 翁仔某，Hēng-jī 恰 Ngá-huī，閣有一个 tuì Bí-kok 來 Su-tāi òh Huâ-gí 的查某 hák-sing Charlene 躡佇遮。個攏誠有笑 iông。我躡的 pâng-king 是日 pún sik 的，tuì thang 仔會當看著 tuì 面的 sann-kak-hîng kong-hîng 恰 bē 果子的店仔，thiann 著頭家、頭家娘恰厝 pinn 人客親 bit tsū-jiân 的日 siông tuì-uē，kám-kak 誠心 sik。這時，我 guân 來驚 hiānn 的心 tsiām-tsiām 定著，pîng-tsîng--落-來。

啟 hîng-lí 的時陣，我閣 kám-kak 著一陣無聲無 sueh 的笑，kài sîng 咧共我講，今你是閣咧 huân-ló 啥？咧驚啥？閣 khàu--閣？有啥物怨嘆、put-buán、hùn-khài，做你共 kiāu-kiāu tshoh-tshoh --tshut-來。

雄雄，我煞無 uē 通 ìn，嘛袂閣想欲 khàu。

遮，捌 bak 著 Tâi-uân 人 bū-koo 的 hueh，tih 落 bū-sò 的目屎，路尾煞成做 tshim 疼，sià-bián 恰 tsín-kiù 的 kì-jîn。倚佇這個所 tsāi，我欲按怎閣共上 tè jû，閣共伊 tâu，講家已有佹艱苦挂佹艱苦？恰 Tâi-uân tshim-tîm kú-tîng 的 lik-sú 苦 lān phîng--khí-來，我所挂著的 tshì-liân 是遐爾微細，遐爾 khin-khó。到遮來，我 khai-sí 咧臆，

上 tè pī-pān Gī-kong kàu-huē 予我 kuè 暝，kiám-tshái 是欲 kà 我 hák-sip 苦痛的 siok-tê，ín 焘我 khì thé-huē 受 lān 的 ì-hâm，pau-kuat kò-jîn 的著 buâ kap tsók-kûn、bîn-tsók 的 tsip-thé 苦 lān。Kì-jiân 伊會當予 lâuhueh khióng-pòo 的厝 thèh tîng 頭生，轉 uānn 做 tiông-kiàn 伊的 kong-gī，tshiong-buán òng-bāng，kng-bîng 的 tsū-huē 所，我嘛著 siong-sìn，伊也會予我 kàu-giáh 的 khui-lát，焘我做伙行面頭 tsîng 的路。若是我有 tshim-sìn，ì-tsi 嘛有 kàu tsāi，這個 tànn，這個 tshì-liān，伊會佻我做陣夯，sann 佻 khì tsìnn。佇伊 tshāi 落 sip-jī-kè 的所 tsāi，tik-khak 嘛 tsûn-tsāi 上 kài tshim 落的 pîng-an 佻 tsiok-hok。

彼 tiáp 的 thé-kak í 後，大大細細的 khó-giām 猶是無煞。Tē 一擺 huat-hiān 家己的 kháu-tsō 干焦賭幾百箍的時，我隨 huân-ló 囡仔 蹓 Tâi-pak 毋知欲按怎 kuè 日。彼工我 khì lān-tsâu kiam-khò。Bē tsîng sái 到 hák-hāu，目屎 sit-tsāi 忍袂牢，tit-tit bū，siāng 時閣想講，今 hāi-- ah，tán--咧上 khò 予 hák-sing 看著我咧 khàu，欲按怎，it-tit kiò 家己莫 khàu，tán--一-下欲上 khò-- ah。行入 khì kàu-sik liáu，我講 一个笑 khue 予 hák-sing thiann，共個講：「我有一个 gí-giân-hák 的 pit-siu-khò tsiok ngē-táu--的；老 su tsiok giām；逐 lé-pài 袂 tsîng 上 khò 我的 uī 著 kiuh--khí-來。Sit-tsāi 捎攏無，我 tuì 恁遮爾仔 un-jiû，thài 會去拄著遮歹的老 su？這 tàu-té 是啥物款 pò-ìng？」 個聽了攏大聲笑；我的心 tsîng 嘛繼有較敢。閣 1 lé-pài，一个 hák-sing 上 khò 的時陣共我問：「老 su，你這 lé-pài 有閣 hông ting--無？」 我嘛 kún 要笑共 ìn：「遮好 tánn 問這 hō bûn-tê，你這 hák-kî 無想 欲 kuè--ah-hōonn？」個閣笑，攏毋知影，頂 lé-pài 蹓佇 Gī-kong Kàu-huē，我睏袂啥會落眠，bē tsîng thinn-kng 就 tshénn，蹓 pâng-king 內行來行 khì tsiok kú，行甲塗跤的枋仔 kīnn-kuāinn-hinn。Tsóng-- 是，尾--仔閣拄著較濟 pái lui-sū tsîng-hîng 的時陣，我 òh 著較 líng-tsîng 來 tshù-lí。

繼--落-來佇 Gī-kong kuè 暝，我就攏睏甲誠甜，誠 tshim 眠。
Pài-sann 透早 4 點 tsing 我著愛 peh--khí-來，tsún-pī tah 車去 Tâi-pak，
閣上規工的 khò，下 khò-liáu 閣定定去看困仔，所 í 暗時到遐的時
í-king 真忝。上 tè 嘛 ná-tshiünn kiò 我共 tànn 攏 pàng--落-來，欲予
我 ún 心仔歇睏。我睏的眠 tshîng lâu 跤就是二八冬 tsing Lâm--家媽
sun 仔 tshám-sí hi-sing 的所 tsāi。上 tè 共 bak 著 hueh，hông 驚 uì
khi-hiâm 的 hiong-théh piàn 成做 îng-kng 的 sîng-tiân，毋但 an-uī
óng-khut 受 lân 的 lîng-hûn，嘛予我 phî-lô 的身 thé 俗心 lîng，tit 著
thiat-té 的 故 pàng 俗 an 歌。

拍 脍 kng 的時陣，tuì 面豆奶店的頭家娘就 khai-sí 咧款。Khi-khi
khok-khok 的聲俗 tsú 食的芳 bī，啞我 tsing-sîn。我小 tsún-pī，閣
讀一下仔冊 liáu，就 kuānn 物件落 khì lâu 跤，開始逐 lé-pài 蹠 Tâi-pak
上 khò 的 tē 2 工。

代 sing 我攏會入 khì lé-pài-tîng。這時遮猶暗閣 tiām-tsing，無
puann 个人。我行 khì 上頭 tsing 的 tsè-tâi，bong 彼枝 2 bí 懸的 guân-bók
sip-jī-kè。佇透早 hi 微脍脍的 kng-suann 中 kan，我掌伊 tshoo-pê-pê，
閣 liók 仔會拚--人的 phuê。這是用 Sin-tik Tik-tang 的 suann 頂 tshò--
落-來的 sam 仔做--的，刁工 tshiü-phuê 無共擘，無 buâ 予 kim，通
pó-tshî tshoo-pih-pà 的 guân-bī。手掌這 iân tshiü-phuê，就 ná-tsún
khi ù 著伊副風、phák 日，沃著 hōo 俗 sng-seh 的 kuè-óng，嘛 ín 人
huê-sióng Tâi-uân 人 kham-khiat 的 ün-miā 俗 ngē-tsiānn 毋 jîn-su
的 tsì-khì。伊的正片有 1 tâi 細細 tâi，kū-kū 的 kng-khîm，是 siang
生仔 tsí-muē Tîng-kin 俗 Liōng-kin tsāi 生咧 tuānn 的 khîm。彼陣個就
是佇 lé-pài-tîng 遮，俗 it-tsé Huàn-kin ná tuānn，ná thiàu，ná
tshiünn-kua 予阿媽俗父母 thiann。Sò-bín lú-sū 俗 Lâm Lút-su 後--來
共這 tâi khîm kuan 予 kàu-huê 做 kî-liām。Kî-sit 這個 khîm 嘛是 Tâi-uân
bîn-tsú ün-tōng 的 lik-sú kiàn-tsing。我 bong 彼烏 tshat í-king 脍--去，

無閣 kim-kút 的蓋，kám-kak tsng 頭仔有牢一 iân pòh-li-thi 的塗粉 sua。

若時 kan 較冗，我會閣 tsē 佇一 pài 一 pài tng 條的椅仔中 kan，共上 tè 講，kám-siā 伊 siúnn-sù Tâi-uân 成做我的 tsóo-kok，閣予我有 hūn 來夯 Tâi-uân gián-kiù 的 sip-jī-kè。Sui-jiân 面頭 tsing 猶有 tsin 濟 khùn-lân 愛 khik-hók，閣我所做--的嘛才 tsit-phí-phí 仔 niâ，毋過 in-uī 會得通 tsin 家己的這 sut 仔 khui-lát，hun-hióng 淡薄仔 tuì Tâi-uân 的疼，煞有 hok-khì 通得著 tsū-ngóo sit-tsiān (self-actualization) 的 ki-huē，thé-kak 著佢 Tâi-uân 的 lik-sú tâng 行，佢土地 sann-liâm kiat-háp 的 hong-hù，khui-khuah 佢 tshiong-sit-kám。這就是我這世人咧走揣--的，uah--咧的 bók-phiau 佢 ì-gī。這種佢土地全 tinn 全苦，佢上 tè 全夯 sip-jī-kè 的 kám-tōng，kī-sit 是 huann-hí 摻 thòng 苦透 lām 做 tui，kau-tinn 無煞。Tsóng--是我誠 tshing-tshò，若毋 khing sng-tam 一寡拖磨，就無這 tsióng líng-hūn king-kuè sé-lé，相 liān 佢散 pàng 的 sènn-miā thé-giām。

E-tsái 仔，閣一 pái 我躑心 kuann 內共上 tè tshim-tshim sueh-siā，kám-siā 伊予我 kūn 倚這個 sip-jī-kè；我欲共這掠做 un-tián，嘛欲 ióng-kám 閣 huann-hí 來 tsiap-siū，袂閣 khì-hiām 閃 pī 這個「kê」。Sui-jiân 這個 kuè-thing 猶原會 tshiong-buán thòng 苦的 tuàn-liān，毋過我 siong-sin--伊，嘛 siong-sin 著 thong-kuè 遮的 khó-giām，才有法度揣著佢上 tè，嘛是佢 Tâi-uân 土地 tâng-tùg sip-jī-kè 的 ping-an。sip-jī-kè pún 身就是夯 sip-jī-kè 的 siúnn-sù，就是 pò-siōng。

E-tsái 仔我佇這 king lé-pài-tng 覓幾若逝，tsē tik-piát kú。Kiám-tshái in-uī 上尾工上 khò，上尾 pái 佇遮 kuè 暝，透早來遮，kám-un í 外，閣加 thinn 數念的心 tsiānn。Tsóng--是我嘛知，這 kai-tuānn 的 hák-sip kiat-sok，繼 tsiap 閣有一逝無啥 pènn-thánn，毋捌行--kuè 的路站。頭 tsing 有新的 thiau-tsiàn，新的 kóng-kài，新的

tē-pîng-suànn, 咧 thîng-hāu 我 khì 行 tàh, khì huat-hiān, khì thàm-hóng。

我共 m̄ng e 予 khui, 行--tshut-來, 閣 khin-khin 仔共卡--咧, 倒手換 hîng-lí, 倚 thîng-thîng, 大步行 òng tuì 面的 kong-hîng。無張持我鼻著一陣熟熟的花芳 bī。Tng 咧 giâu-gî, 我擡頭, 看著 tshiū 仔頂規 mooh pèh 色的花 tng 咧 khui——是 giók-lân, bók-kuài 遮爾芳。Í-tsîng 我毋知影這樣 tshiū 仔是 giók-lân, 嘛毋捌看 kuè giók-lân-tshiū 會當生甲遮懸, 遮爾 tshoo-ióng 大樣。

越頭, 我看著 Gi-kong Kàu-huē âng-tsng 仔色的厝 hiā tsim 佇早 khí 時 tng 咧 thián-khui 的日 kng。

鄭雅怡

國立臺灣師範大學 臺灣文化及語言文學研究所 博士班